

Rapport 1945

**Angående fyndomständigheterna för gjutformsfragment av
täljsten till spjutspets av östlig typ i Ledusjö by, Nordmaling sn,
Västerbotten**

Fornlämning,

Fastighet, Ledusjö by

Socken, Nordmaling

Kommun, Nordmaling

Landskap, Ångermanland

Gustaf Hallström

(Inv. 23319)

Dnr. 1829 Ank. 18.177.1015
LIVS- och FÖRVALTNINGS-
KONTO

Statens Historiska Museum

Bea^a afdeln.
föredr. för museidirektionen
den 15/7 1944
Beslut: *H. H. Hallström*

Dnr 1244/44.

i ärendet

F
F
20.4.45
H. H. Hallström
Mötterning godkännes
Till M för skattehandl.

Till Riksantikvarieämbetet.

I mars 1944 insände riksantikvariens ombud i Nordmalings, Ang., kyrkoherde A. Råde, bl.a. även ett föremål, som vid besiktning på F-avdelningen visade sig vara ens hälften av en gjutform av täljsten för ett långt, tunt spjutblad av östlig typ, slutet av bronsåldern eller början av järnåldern. Från skandinaviskt område voro förut endast kända tre liknande, se undertecknade uppsats "En lep-parnas invandringstid fixeras?", 1929, sid. 83-86.

Med anledning av fyndets betydelse anmodades kyrkoherde Råde att för museets räkning bjuda 50:- kronor för detsamma, varvid samtidigt besiktning av fyndplatsen utlovades. En sådan kom till stånd genom undertecknad i augusti samma år.

Fyndet gjordes redan för 60 år sedan av Nils Johan Holmlund på hans gård i Ledusjö by, Nordmalings sn, och fyndomständigheterna meddelades mig av sonen, den nu 72-åriga J.O. Holmlund, nuvarande ägare till gården. Han mindes mycket väl, var och hur fyndet gjordes.

Fyndplatsen är på gårdsplatsen, strax N om V ändan av "Västerå-kern" och ca 25 m SÖ om gamla bagerstugan och ca 50 m S om la-dugården. Jfr fotos. I denna jämna, åt S sluttande mark var vid tiden för fyndet potatisåker, som nu igenlagts till gräsvall. I åkern låg en stor sten, av ett par hästlass storlek, på självs mar-ken med några små stenar under på ens sidan så att där var "som en springa". Men det var ingen av människor upplagd sten. När fadern bröt upp stenen för att få bort den ur åkern, fann han gjutformen, som tydligen en gång stuckits in i nämnda "springa" för att där förvaras. Den gick mitt itu när stenen bröts upp. Fadern tog hand om föremålet och förvarade det i ett uthus och sonen visste hela tiden var det fanns. Han tog fram den när kyrkoherden kom och frå-gade efter fornsaker.

Enligt Holmlunds uppgift ligger Ledusjön 11 m lägre än den nu till ca 59 m ö.h. sänkta Sunnansjön ovanför. Båda genomrinnas av Ledu-ån. Efter mina syftningar och strövtåg i båda riktningar ligger fyndplatsen ca 62 m.ö.h. Ledu-ån bildar mitt för fyndplatsen (strax V om denna) en djup ravin, se fotos, och det är på genombrotts terrassen öster om denna som fyndet gjorts.

Trakten närmast omkring fyndplatsen genomströvades ganska nog, särskilt skogskullen omedelbart i norr, vid vars södra fot gården och fyndplatsen ligger, men utan resultat av fasta fornlämningar. Ett par andra fornfynd (stenålder) anträffades i granngården, varom särskild rapport. Trakten och bygden kring Ledusjö by har karaktär av gammal åkerbrukarebygd och påminner mycket om mellersta Sveriges öppna, kuperade kulturbygder.

Gjutformen inköptes och betalades på platsen med 50:- kronor. Den har fått inv.nr. 23319. En önskan framställdes av kyrkoherde Råde att för socknens hembygdsförenings samlingar erhålla en avgjutning. Dessa samlingar förvaras tills vidare vid prästgården i ett gammalt skolhus.

Stockholm den 11 april 1945.

A. Jansson

Bil.: 4 fotos, i bildark.
1 kartutdrag.

1. Fyndplats för gjutformen
2. " " skiffstads, se särsk. rapport.